Yaşlı Hastalarda Endokardit

Ayşegül Yeşilkaya

21 Ekim 2017

Yaşlanan Toplum

- >80 yaş üstü kişi sayısı: 400 milyon 2050 yılı

WHO 10 facts on ageing and the life course 2012

- Japonya 'süper yaşlı toplum'

	2013	2025	2060
≥65 yaş	%25	%30	%39.9
≥75 yaş	%12.3		%26.9

65-74 yaş:	genç yaşlı
75-89 yaş:	yaşlı yaşlı
≥90 yaş:	süper yaşlı

Geriatr Gerontol Int 2015; 15: 673–87

Endokardit İnsidansı Artıyor

- Toplum yaşlanıyor
- Sağlık hizmeti ilişkili infeksiyonlar artıyor
- Stafilokoklara bağlı infeksiyonlar artıyor

Selton-Suty C, et al. Heart 1997;77:260-3
Sy RW, et al. Eur Heart J 2010;31:1890-7
Baddour LM, et al. N Engl J Med 2012;367:842-9
Cresti A, et al. Cardiovasc Diagn Ther 2017;7(1):27-35

İE yaş ortalaması neden artıyor?

Yaşla birlikte kapaklarda dejenerasyon artar

↓

√ İE'e yatkınlığı artıran kapak hastalığı artar

√ Bağışıklığın azalmasına ve eşlik eden kronik tıbbi problemlere bağlı infeksiyonlara ve bakteremiye duyarlılık artar

Erichsen P, et al. Eur J Intern Med 2016;35:95-99

Danimarka'da İE insidansı (1994-2011)

4/100.000 kişi/yıl→7.55/100.000 kişi/yıl

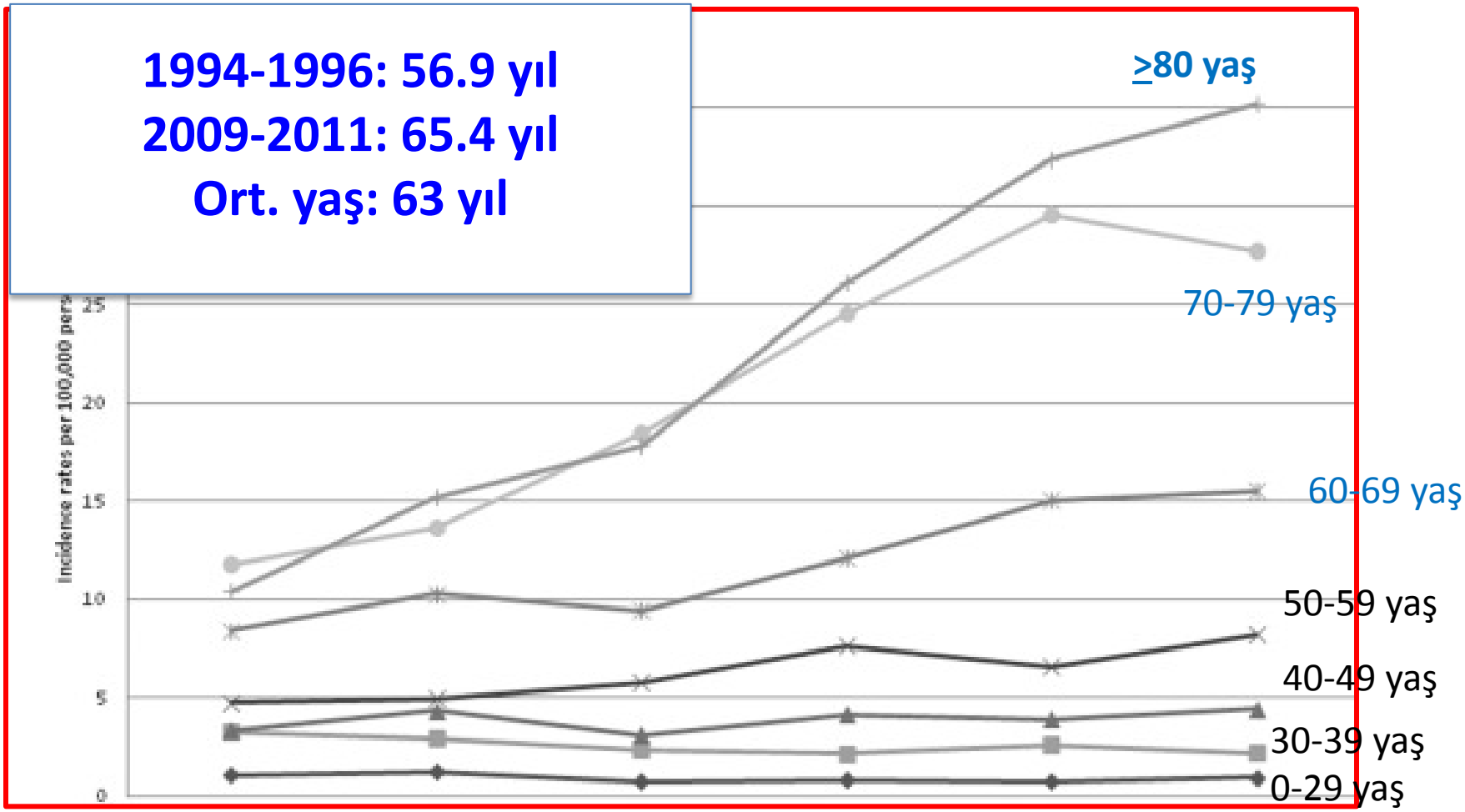

Erichsen P, et al. Eur J Intern Med 2016;35:95-99

İtalya'da İE insidansı (1998-2014)

Ort. yaş: 65.7 yıl (4 ay-88 yıl)

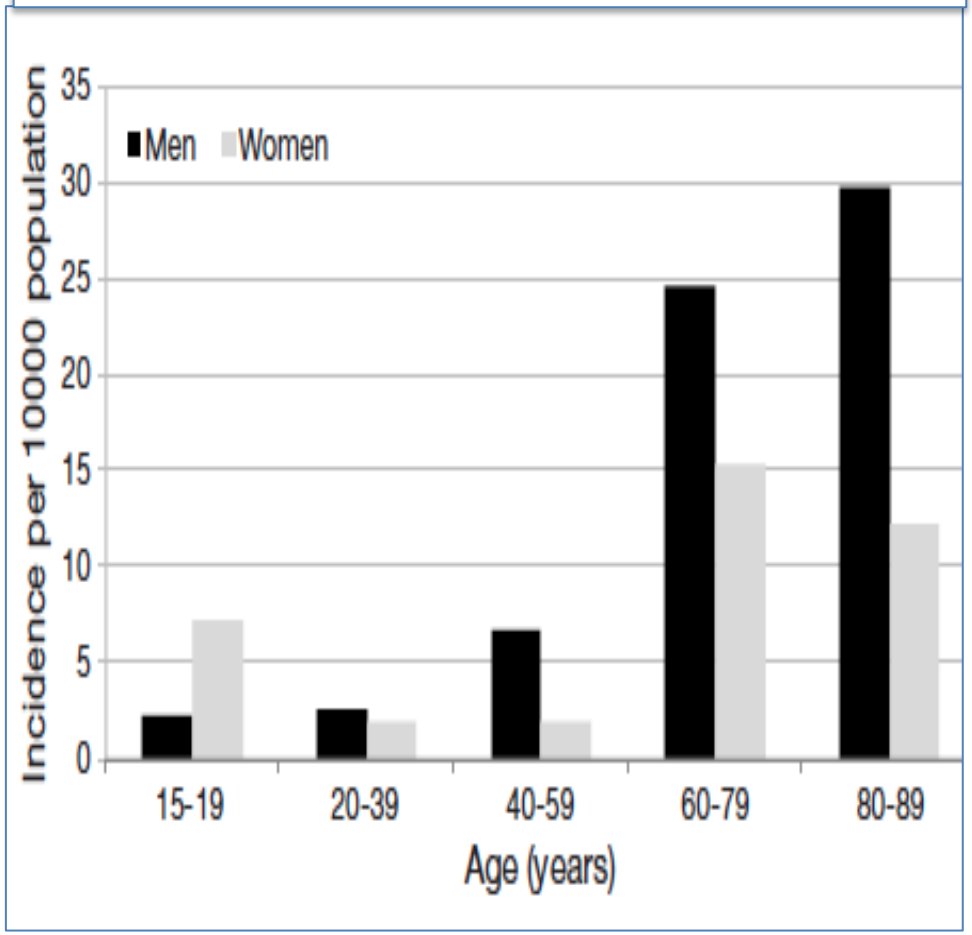

- 0-19 yaş: 4.7/100.000/yıl
- 20-39 yaş: 2.2/100.000/yıl
- 40-59 yaş: 4.2/100.000/yıl
- 60-79 yaş: 19.6/100.000/yıl
- ≥80 yaş: 18.6/100.000/yıl

Cresti A, et al. Cardiovasc Diagn Ther 2017;7(1):27-35

Ülkemizdeki Durum

- 1974-1999 Ankara, 1 merkez
  ≥16 yaş, 228 vaka
  Ort. yaş: 36 (16-75 yıl)

Çetinkaya Y, et al. Int J Antimicrob Agents 2001

- 1997-2007 İstanbul, 1 merkez
  ≥16 yaş, 68 vaka
  Ort. yaş: 51

Tuğcu A, et al. Turk kardiyol Dern Ars 2009

- 2002-2004, 17 merkez
  112 vaka
  Ort. yaş: 45

Leblebicioglu H, et al. Eur J Epidemiol 2006

- 2000-2013, İstanbul, 4 merkez
  325 vaka
  Ort. yaş: 47 (14-90 yıl)

Şimşek-Yavuz S, et al. Int J Infect Dis 2015

- 2005-2012, 8 il, 13 merkez
  248 vaka
  Ort. yaş: 47 (13-87 yıl)

Elbey MA, et al. Anadolu kardiyol Derg 2013

Olgu 1: Hikaye

- 74 yaşında kadın
- 1 haftadır devam eden **aralıklı ateş ve letarji**
- Aile hekimi: viral hastalık ön tanısı

- **Nefes almada güçlük**
- **Kolay yorulma**

Atipik semptom:
Bilinç kaybı

- Acil servis: **geçici bilinç kaybı**
  sandalyede otururken nörolojik semptom veya pre-senkop olmadan bilinci gidip geliyor

Ön Tanı: Kardiyak Senkop

Honarbakhsh S, et al. BMJ Case Rep 2015

Olgu 1-Özgeçmiş

- İnfektif endokardit riski yok
- Hastaneye yatış öyküsü yok
- İnvazif işlem öyküsü yok
- Antihipertansif kullanıyor

Honarbakhsh S, et al. BMJ Case Rep 2015

Olgu 1-Fizik Muayene ve Tetkik Sonuçları

- Ateş: 38.7^{0}C
- Nabız: 98 atım/dk
- TA: 122/86 mmHg
- Nörolojik muayene: normal
- Yaygın splinter hemorajiler ve parmak uçlarında ağrılı kırmızı/morumsu nodüller (Osler nodülleri?)
- Aortik alanda daha baskın olmak üzere tüm prekordiyumda duyulan sistolik ejeksiyon üfürüm

- EKG: sinüs ritm
- AC PA grafi: normal
- TİT: mikroskopik hematüri
- CRP yüksek
- Kan kültürleri alınıyor

Ön Tanı: İnfektif Endokardit

Honarbakhsh S, et al. BMJ Case Rep 2015

Olgu 1-Tetkik

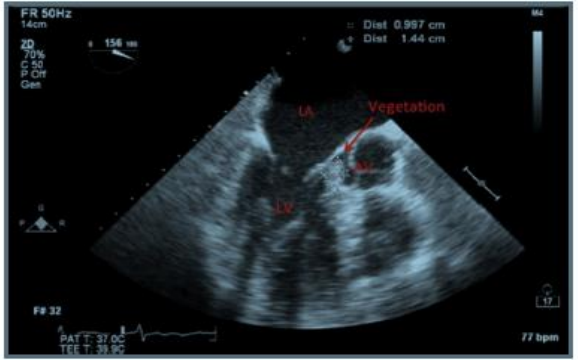

- TTE: Sol ventrikül çıkış yolunu tıkayan,

septuma tutunmuş büyük ve hareketli kitle

Vejetasyon?

- Kitle subaortik kapak stenozuna yol açan subaortik zar gibi davranmakta

- İE'e sekonder gelişen sol ventrikül çıkış yolu tıkanıklığı

geçici bilinç kaybı

nefes almada güçlük

Honarbakhsh S, et al. BMJ Case Rep 2015

Olgu 1-Tetkik ve Tedavi

- Amoksisilin ve gentamisin kombinasyonu
- TEE: 14x10mm hareketli kitle, orta MY
- 2 set kan kültürü: *Staphylococcus aureus*
- Flukloksasilin

Olgu 1-Değerlendirme

- Emboli riski var mı?
  - Risk %20-50; antimikrobiyal tedavi sonrası risk %6-21
  - İnme insidansı tedavinin 1. haftasında daha yüksek (4.8/1000 hasta günü)

    Bu olguda;

    1. *Etken: S. aureus*
    2. >10 mm'den büyük vejetasyon

    } Emboli riski ↑

- Kalp cerrahisi gerekiyor mu?
  - Acil: ilk 24 saatte
  - Erken: birkaç gün
  - Elektif: 1-2 hafta

Indications for surgery	Timing[a]	Class[b]	Level[c]	Ref.[d]
3. Prevention of embolism				
Aortic or mitral NVE or PVE with persistent vegetations >10 mm after one or more embolic episode despite appropriate antibiotic therapy	Urgent	I	B	9,58,72, 113,222
Aortic or mitral NVE with vegetations >10 mm, associated with severe valve stenosis or regurgitation, and low operative risk	Urgent	IIa	B	9

ESC Guidelines Eur Heart J 2015;36(44):3075-128

Olgu 1-Takip

- Vejetasyon eksizyonu ve mitral kapak replasmanı

- Kapak histopatolojisi: vejetasyon ile uyumlu
- Kapak kültürü: *S. aureus*

Gerçek vejetasyon

- Tedavi: 6 hafta flukloksasilin IV
- Takip: 6 ay, normal

Olgu 2-Özet

- 79 yaş, erkek
- Şikayet: Akupunktur tedavisi sonrası sırt ağrısı ve titreme
- FM:
  - Afebril (36.5^{0}C)
  - TA: 141/71 mmHg
  - Lökositoz (14700/ml) ve %89 PMNL
  - CRP: 8mg/dl
- Vertebra MR: spondilit
- TTE: endokardit
- Kemik biyosi kültürü ve kan kültürü:
  - VİTEK II: *S. mitis/S. oralis*
  - 16SrRNA gen sekansı: *S. tigurinus*
- Aort kapak replasmanı. Kapak kültürü: üreme yok
- Ampirik seftriakson 4gr/gün IV→ Penisilin G 18 mü/gün

Afebril
Atipik semptom:
Sırt ağrısı
Atipik bulgu: spondilit

Kim B, et al. Ann Lab Med 2015;35:654-6

Olgu 3:

- Ateş yok
- Nabız: 75 atım/dk
- TA: 130/110 mmHg
- Eski aortik sistolik 2/6 üfürüm
- Bazallerde inspiratuvar raller
- Böbrek USG: normal
- Lökositoz yok

- Özgeçmiş:
  - DM
  - dislipidemi
  - hipertansiyon
  - mesane kanseri
  - Aort biyoprotezi-3 yıl önce
  - Sigarayı bırakmış

Pereira L, et al. Intern Med 2015;54: 1259-63

Olgu 3: 80 yaşında erkek

-90 gün
- Ateş
- Urgency
- İnkontinans

Amoksisilin-klavulonat

-86 gün
- Bilateral yan ağrısı
- USG ve TİT: normal
- Grafi:dejener asyon
- Lökositoz

Siprofloksasin

-85 gün
- Bilinç değişikliği
- AV blok, atriyal flutter

Pacemaker

-70 gün
- Dizartri
- Diplopi
- Denge kaybı

Akut iskemik inme

-7 gün
- Bel ağrısı
- Makroskopik hematüri
- Bacaklarda ödem

Levofloksasin
Diüretik

Eski ateş ve Biyoprotez: İE??
TTE: N

TEE: İE
Kan kx: *E. faecalis*

Atipik semptom:
Bacaklarda ödem
Akut böbrek yetmezliği

0. gün
- Bacaklarda ödem
- Halsizlik
- Bulantı
- Makroskopik hematüri

Böbrek yetmezliği
Kreatinin: 3,4 mg/dl
Üre: 123mg/dl
Afebril

+6 gün
Hemodiyaliz
Kan kx: gr + kok

6 hafta ampisilin+gentamisin
Kalp cerrahisi yüksek riskliø

+13 gün
- Karın ağrısı
- USG: dalakta nodül
- BT: Dalak absesi
- Kan kx: üreme yok

Taburcu
- HD haftada 3 gün

Pereira L, et al. Intern Med 2015;54: 1259-63

Geç Tanı Konulmasının Nedenleri

Klinik Prezentasyon Farklı

- Hikaye alınması zor (demans)
- Tipik semptom&bulgu olmayabilir
  - Ateş ve titreme
  - Splenomegali
  - Osler nodülleri
- Atipik semptom&bulgu olabilir
  - Konfüzyon
  - Bacaklarda ödem
  - Akut böbrek yetmezliği
  - Bel ağrısı-spondilit (%4-15)

Tanısal Test Sonuçları Farklı

- Ekokardiyografik veri kısıtlı
  - Yaşlılıkta kalsifiye kapaklar
  - Vejetasyonlar daha küçük
  - Protez kapak/CİED sıklığı fazla
  - Komorbid hastalık: KOAH, obezite

Oliver L, et al. Heart 2017;103(20):1602-9
Chirillo F. Heart 2017; 103(20):1562-4

Çözüm Önerileri

- Kan kültürü alma eşiğini düşürmek

- TEE yapma eşiğini düşürmek
  - Fonksiyonel durumu bozulan
  - Sepsiste olan
  - Enterokoka bağlı sepsisi ve spondiliti olan

Chirillo F. Heart 2017; 103(20):1562-4

Yaşlıda İE ve Emboli Riski

Emboli riski benzer veya az

- Emboli riski genç grup ile aynı

  Eur Heart J 2003;24(17):1576-83

- Emboli gençlere göre daha az

Arch Intern Med 2008;168(19):2095-103

Emboli riski fazla

- 80li yaşlarda antibiyotik tedavisi altında emboli daha fazla

Heart 2017;103(20):1602-9

EMBOLİ NASIL ÖNLENEBİLİR?

•Çözüm: Emboliyi önlemede en etkili farmakolojik yöntem= Antimikrobiyal tedavi

•Sorun: Yaşlılarda antimikrobiyallerin yeterli serum ve doku konsantrasyonu **?**

İE Önleme ve Tanısında Gecikme Nedenleri
ve
Çözüm Önerileri

Problem	Neden	Çözüm
Önlemede yetersizlik	*Enterococcus* spp. *Streptococcus gallolyticus*	• Kronik üriner bakteriyel taşıyıcılığın eradikasyonu • Kolonoskopi tarama eşiğini düşürmek
TTE doğruluğunun az olması	• Kalsifiye kapak • Küçük vejetasyon • Obezite • KOAH • Protez kapak veya CİED infeksiyonları	• TEE eşiğini düşürmek

Chirillo F. Heart 2017; 103(20):1562-4

Antimikrobiyal Tedavinin Yönetimi

Yaşlı Hastalarda Endokarditte İlaç-İlaç Etkileşimleri

Antimicrobial agents	Drug	Adverse drug effect, interaction
Aminoglycosides	Loop diuretics Amphotericin B, vancomycin, ciclosporin	Ototoxicity Additive nephrotoxicity
Penicillin	Allopurinol	Rash
Macrolides	Drugs that prolong QT interval (amiodarone, sotalol, cisapride, etc) Vitamin K antagonist Statins Repaglinide Calcium channel blocker Digoxin, theophyllin, carbamazepine, colchicine New oral anticoagulants	Prolonged QT, ventricular arrhythmias Increased INR Muscle toxicity Hypoglycaemia Hypotension, bradiarrhythmias Increased drug levels Increased drug levels
Fluoroquinolones	Theopyllin, phenytoin Drugs that prolong QT interval (amiodarone, sotalol, cisapride, etc)	Increased drug levels Prolonged QT, ventricular arrhythmias
Trimethoprim	Digoxin Vitamin K antagonists Sulfonylureas Theopyllin	Increased drug levels Increased INR Hypoglycaemia Increased drug levels
Daptomycin	Amphotericin B, vancomycin, ciclosporin Statins	Additive nephrotoxicity Muscle toxicity
Linezolid	Serotonergic drugs	Risk of serotonin syndrome (tremor, fever, confusion, delirium, agitation, stiffness)
Rifampin	Proton pump inhibitors Vitamin K antagonists Anti-arrhythmis, benzodiazepines, calcium-channel blockers, corticosteroids, digoxin, ACE-inhibitors, theophylline and others New oral anticoagulants (align this line with the line "decreased drug level" in the right column)	Decreased rifampin absorption Increased INR Decreased rifampin concentration or effect of interacting drug Decreased drug levels
Metronidazole	Vitamin K antagonists	Increased INR
Triazole antifungals	Phenytoin, carbamazepine, rifampin, antiarrhytmics, calcium-channel blockers, corticosteroids, statins, proton pump inhibitors New oral anticoagulants (align this line with the line "Increased drug level" in the right column)	Increased or decreased drug levels or effect of interacting drug Increased drug level

Yaşlıda Antibiyotik Farmakokinetiği

Chirillo F. Heart 2017; 103(20):1562-4

Yaşlı Fizyolojisi	Antimikrobiyal Etki
• Yağ dokusu artar →	Lipofilik/hidrofilik ilaç dağılım hacmi değişir
• Nefron kaybı artar • Renal klirens/fonksiyon azalır → • Kas kütlesi azalır	! Glomerüler filtrasyon hızı doğru sonuç vermeyebilir; doz ayarı hesabı
• Albumin azalır →	! Proteine yüksek oranda bağlanan ilaç (vankomisin)az taşınır, serbest miktarı artar

Problem	Neden	Çözüm
Antimikrobiyal tedavi altında artmış emboli riski	Antimikrobiyal konsantrasyonun yetersizliği	• Terapötik ilaç monitorizasyonu • Klinik farmakolog ihtiyacı
Artan ilaç yan etkileri	• Değişen FD/FK • Çoklu ilaç kullanımı	• Terapötik ilaç monitorizasyonu • Klinik farmakolog ihtiyacı • Olası ilaç etkileşimlerini bilmek

Chirillo F. Heart 2017; 103(20):1562-4

Problem	Neden	Çözüm
Azalmış böbrek fonksiyonu	• Yaş ilişkili nefron kaybı • Çoklu ilaç kullanımı • Tanısal kontrast madde kullanımı • Cockroft-Gault ile böbrek fonksiyonunun abartılı tahmini	• Terapötik ilaç monitorizasyonu, olası ilaç etkileşimlerini bilmek • Alternatif tanı yöntemleri (ultrason) • MDRD kullanımı

Chirillo F. Heart 2017; 103(20):1562-4

Yaşlı Endokarditinde Mortalite

Bir yıllık sağkalım

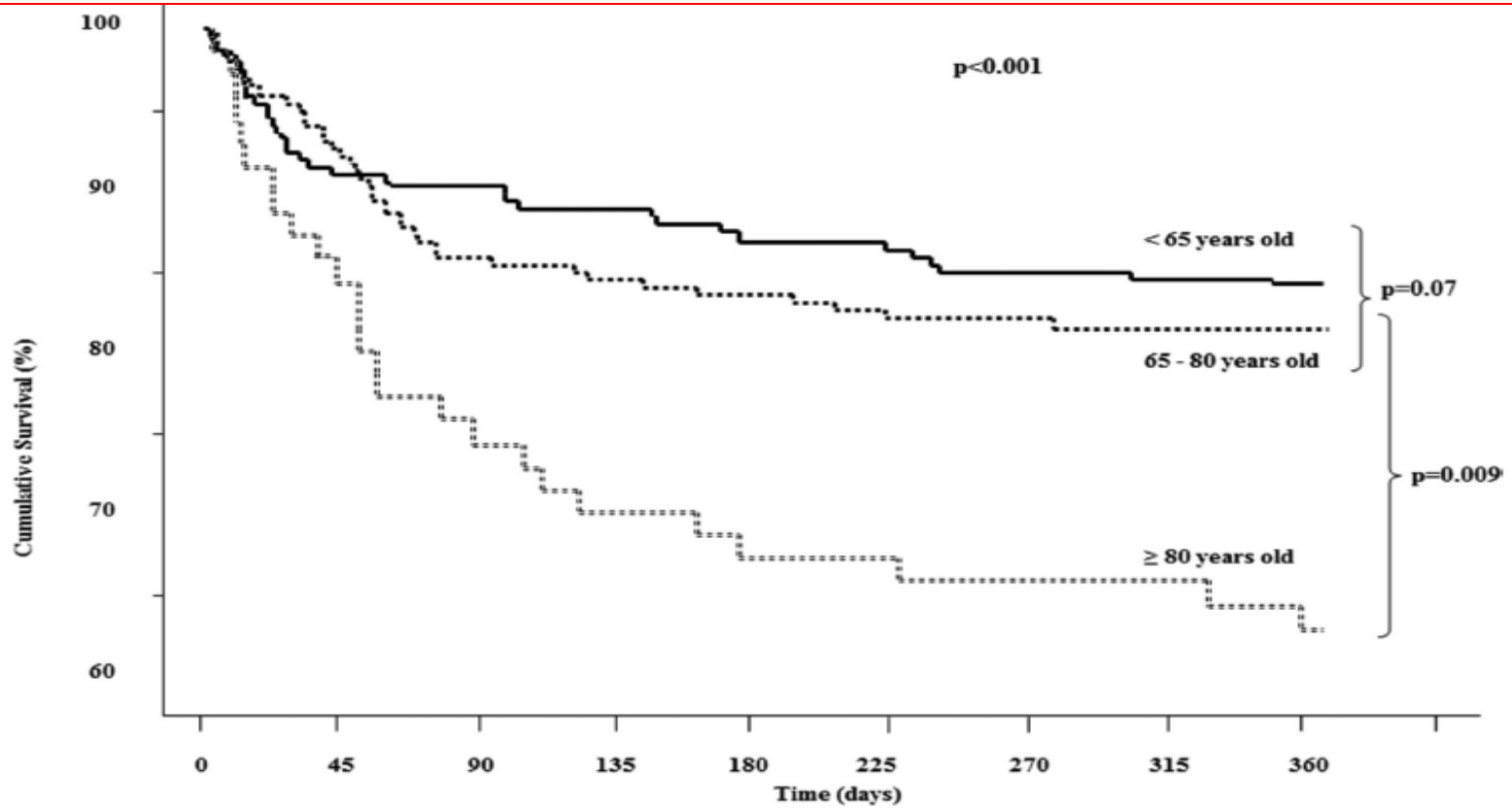

	Time (days)				
	0	90	180	270	365
< 65 years old	230	196	185	176	173
75-80 years old	173	142	137	133	130
≥ 80 years old	51	38	35	34	31

Oliver L, et al. Heart 2017;103:1602–1609

Cerrahi ve Mortalite

	<65 years			65–80 years			≥80 years		
	Patients	1-year mortality		Patients	1-year mortality		Patients	1-year mortality	
	n	n	%	n	n	%	n	n	%
Global	230	30	13.0	173	35	20.2	51	19	37.3
Surgery indicated	182	27	14.8	135	31	23.0	38	17	44.7
Surgery indicated and performed	149	15	10.1	94	9	9.6	16	1	6.3
Surgery indicated and not performed	33	12	36.4	41	22	53.7	22	16	72.7
Surgery not indicated	48	3	6.3	38	4	10.5	13	2	15.4

Yaşlılarda İE cerrahi endikasyonu var ise ameliyat etmeyi tercih etmeliyiz
Hasta seçimi: multidisipliner olmalı

Oliver L, et al. Heart 2017;103:1602–1609

Yüksek Mortalite Oranlarının Nedenleri Neler?

Nasıl Azaltılabilir?

Problem	Neden	Çözüm
Cerrahi adaylarının operasyonu reddetmesi	• Cerrahi mortalite-morbiditenin ve YBÜ yatış süresinin artması • Yaşlı hastalarda skorlama sistemlerinin yetersiz kalışı	• Preop multidisipliner değerlendirme • Kapsamlı geriatrik değerlendirme • Yaşa spesifik risk skorlama sistemi geliştirilmesi-kullanılması
Bir-yıllık mortalitenin artması	• Taburculuk sonrası takibin yetersiz yapılması • Cerrahi endikasyonu olan hastaların sıklıkla operasyonu reddetmesi	• Taburculuk sonrası sıkı klinik, mikrobiyolojik ve ekokardiyografik takip yapılması • Transkateter tekniklerin kullanılması

Chirillo F. Heart 2017; 103(20):1562-4

İLGİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM